CONCLUSIES

motivaction
insights and strategy

# Conclusies en samenvatting (1/4)

**Algemeen klimaatbewustzijn | Klimaatverandering baart Nederlanders zorgen, maar thema krijgt geen topprioriteit**

- Nederlanders vinden dat dringend verandering dient te komen op de thema's 'wonen', 'gezondheids- en ouderenzorg' en 'immigratie en integratie'. De thema's 'klimaat', 'natuur en milieu', 'energie' krijgen van hen minder prioriteit.
- Hoewel Nederlanders andere thema's belangrijker vinden, maakt een kleine meerderheid zich wél zorgen over klimaatverandering, de huidige toestand van het klimaat en de wereld die zij achterlaten aan toekomstige generaties.
- Vier op de tien zijn van mening dat de mens nog op tijd is om iets te doen tegen of onze leefstijl aan te passen aan de gevolgen van klimaatverandering, twee op de tien geloven hier niet (meer) in.
- Als de aarde verder opwarmt, denken Nederlanders dat we in eigen land vooral te maken krijgen met meer hitte in steden, meer wateroverlast en watertekort (in de zomer).
- Nederlanders overschatten het aandeel duurzame energie in ons totale energieverbruik in Nederland sterk: zij denken gemiddeld dat dit 34% is, terwijl het in werkelijkheid de helft (17%) is.

**Verantwoordelijkheid | Grote bedrijven en overheid worden als meest verantwoordelijk gezien voor tegengaan klimaatverandering**

- Het grootste deel van de verantwoordelijkheid voor het tegengaan van klimaatverandering ligt volgens de meeste Nederlanders bij de overheid en grote bedrijven. Toch vinden zij dat ook het MKB, burgers als totale groep en zijzelf persoonlijk hiervoor op zijn minst een beetje verantwoordelijk zijn.
- Nog altijd schatten Nederlanders hun eigen prestaties hoger in dan die van anderen. Net zoals in 2023 vinden Nederlanders namelijk dat zij zelf meer doen voor het tegengaan van klimaatverandering dan andere betrokken partijen (zoals bijv. de overheid en andere burgers).
- In de ogen van twee op de tien Nederlanders zetten grote bedrijven zich totaal niet in tegen klimaatverandering. In 2023 lag dit overigens iets hoger, op een kwart.

CONCLUSIES

motivaction
insights and strategy

# Conclusies en samenvatting (2/4)

**Klimaatbeleid | De meesten steunen overheidsmaatregelen tegen klimaatverandering en de helft wil meer actie, waarbij het principe 'de vervuiler betaalt' als meest rechtvaardig wordt gezien**

- Een kleine meerderheid staat positief tegenover het nemen van maatregelen door de overheid om klimaatverandering tegen te gaan, terwijl slechts een op de tien hier negatief tegenover staat.
- De meeste mensen zien Nederland als Europese middenmoot op het gebied van het terugdringen van CO2-uitstoot. Een kwart schat Nederland in de voorhoede. Dit beeld is gelijk aan 2023.
- Ongeveer de helft vindt dat dat de overheid meer maatregelen tegen klimaatverandering dient te nemen, twee op de tien vinden de beleidsintensiteit goed zoals het nu is, terwijl 16% vindt dat het wel wat minder mag.
- Voor het laten bijdragen van burgers en bedrijven aan het tegengaan van klimaatverandering, wordt het beleidsprincipe 'de vervuiler betaalt' nog steeds het meest rechtvaardig gevonden. Ook denkt men nog steeds dat dit principe al het speerpunt is van het huidige klimaatbeleid.
- Als het aankomt op 'de vervuiler betaalt', ziet drie kwart van de Nederlanders vooral grote bedrijven als de vervuiler en één op de vijf zichzelf.
- Voor zover mensen zelf vervuilen, vinden vier op de tien het ook rechtvaardig dat zij dan zelf ook meer moeten betalen en twee op de tien onrechtvaardig.
- De helft is voorstander van financiële overheidsmaatregelen. Daarbij kan het belonen van klimaatvriendelijk gedrag dit jaar op meer steun rekenen dan in 2023 (52% vs. 47%). Er is ook meer steun voor het makkelijker maken om klimaatvriendelijk gedrag uit te voeren (43% vs. 36%).
- De helft van de Nederlanders staat positief tegenover maatregelen door de overheid voor klimaatadaptie, terwijl 11% hier negatief over is.

CONCLUSIES

motivaction
insights and strategy

# Conclusies en samenvatting (3/4)

**Energiebeleid en transitie | Investeringen in waterstof onbekend maar wel gesteund, investeren in kernenergie krijgt steun van een derde**

- Circa een vijfde van de Nederlanders is op de hoogte dat Nederland groene waterstof gaat importeren uit het buitenland, dat er investeringen worden gedaan in een nationaal transportnetwerk voor waterstof en dat er groene waterstoffabrieken worden gebouwd in Nederland.
- De helft steunt overheidsinvesteringen in waterstof.
- Circa een derde is op de hoogte van plannen over kerncentrales.
- Een derde steunt overheidsinvesteringen in kernenergie. Als grootste nadelen van kernenergie zien Nederlanders de permanente opslag van radioactief afval en het bijkomende veiligheidsrisico, als grootste voordelen de onafhankelijkheid van wind en zon, en van andere landen voor energie en stroom.
- Eén op de tien Nederlanders ervaart veranderingen in hun omgeving door de energietransitie.

**Persoonlijke betrokkenheid | Bijna de helft is gemotiveerd tot duurzame keuzes, maar de motivatie bij anderen wordt veel lager ingeschat**

- Een kwart van de Nederlanders plaatst ecologische waarden (natuur, milieu, klimaat) in hun top-3 van waarden waarop zij levenskeuzes baseren.
- Ongeveer vier op de tien Nederlanders zijn (zeer) gemotiveerd om klimaatvriendelijke keuzes te maken, twee op de tien weinig of niet.
- Zij schatten de motivatie bij anderen lager: één op de tien denkt dat andere Nederlanders (zeer) gemotiveerd zijn tot klimaatvriendelijke keuzes.
- Vier op de tien voelen zich medeverantwoordelijk voor de uitstoot van CO2 en laten duurzaamheid meewegen in hun keuzes.
- Een kleine meerderheid denkt zelf bij te kunnen dragen aan verduurzaming en circa een derde denkt (heel) veel impact te kunnen maken met andere keuzes op het gebied van spullen kopen, reizen, eten en wonen.
- De inzet van anderen wordt beperkt ingeschat: Nederlanders denken meestal dat slechts sommigen (lang niet iedereen) in hun omgeving klimaatvriendelijke keuzes maken en dat andere mensen wel vaak afval scheiden en hun woning energiezuiniger maken, maar bijvoorbeeld weinig doen aan minder zuivel en vlees gebruiken en minder gebruik maken van auto's op fossiele brandstof en vliegtuigen.

CONCLUSIES

motivaction
insights and strategy

# Conclusies en samenvatting (4/4)

**Klimaatvriendelijke opties | Trend verduurzamen woning lijkt te stabiliseren**

- In de meting van 2023 zagen we dat veel Nederlanders in twee jaar daarvoor hun huis verder verduurzaamd hadden en vaker tochtstrips, een waterbesparende douchekop, dakisolatie, zonnepanelen, radiatorfolie en vloerisolatie hadden. Vermoedelijk had de energiecrisis hierbij een rol gespeeld. In de meting van 2024 zet deze trend niet verder door.
- In 2024 zien we dat bijna alle Nederlanders afval scheiden en LED-lampen hebben in huis. Drie kwart eet bovendien niet dagelijks vlees. Maatregelen die juist nog heel weinig mensen genomen hebben, zijn de aanschaf van zonneboilers en warmtepompen.
- Er is nog veel potentie voor verdere verduurzaming. Vooral op gebied vlees en zuivel zijn er veel mensen die nog niet het maximale hebben gedaan. Dit jaar zien we ook dat er iets meer potentie is voor de aanschaf van zonneboilers, volledig elektrische warmtepompen en dakisolatie. Er zijn nu iets meer mensen die deze maatregelen nog niet hebben genomen, maar deze wel denken te kunnen nemen.
- Op korte termijn (< 3 jaar) is de motivatie voor verduurzaming het grootst op het gebied van afvalscheiding en omgang met spullen (repareren, duurzaamste variant kopen, tweedehands kopen).
- Circa zes op de tien heeft interesse in informatie over verduurzamingsopties, waaronder subsidiemogelijkheden, kosten maatregelen en persoonlijk advies op maat.